

מראי מקומות - פסחים

מ:

לא שייך בזה לועג לרש. אולם מכל מקום הוסיף שצריך לומר שסובר מצוות בטלות לעתיד לבוא, משום שהרי מתים שעתיד הקב"ה להחיות בלבושיהן עומדין, ונמצאו לובשין כלאים באותה שעה, ולכך צריך לומר שמצוות בטילות לעתיד לבוא. [וראה עוד בדבריו האם לדעת שמואל יהיה תחיית המתים לעתיד לבא].

ד. לזבינהו קבא קבא לישראל

כתב השו"ע (או"ח סי' תס"ז ס"א), שבאופן זה מותר למכור לעכו"ם מעט מעט, וכתב הבאר הגולה שזהו לשיטת הרמב"ם וכפי גירסתו בגמרא שההיתר הוא רק למוכרו לגוי מעט מעט. ובשער הציון (סק"ו) כתב, שההיתר למכור לגוי מעט מעט הוא משום שיש כאן ב' ספיקות, שמא יאכלנו בעצמו, ואם תמצוי לומר שימכרנו לישראל, שמא יאכל הישראל קודם הפסח, מה שאין כן למוכרו לישראל, שאין אלא ספק אחד, אסור.

ה. אין מבשלין את הפסח לא במשקין וכו'

הקשו התוס' (מא. ד"ה אין), מה ענין דין זה לכאן, ואם משום ששינינו ירקות שלוקות ומבושלות, אם כן היה לו לשנותו מיד אחר משנה זו. ותירץ המהר"ם חלאוה, שמשום שאמרו בו סכין אותו ומטבילין אותו, דהיינו בחרוסת המוזכרת לעיל.

ו. אבל סכין ומטבילין אותו בהן

פירש רש"י, סכין בשעת צלייתו. והקשה החזון איש (או"ח קכ"ד לדף ע"ג ד"ה יש לעי'), הרי שמן דבר אחר הוא, ומדוע אינו נפסל מדין צלייה מחמת דבר אחר. ותירץ, שכיון שהשמן שעל גבו אינו מבטל שם צלי לחשבו כבישול במשקין, כמו כן לא חשיב צלי מחמת דבר אחר, לפי שחום האש עובר דרך השמן לפסח. ואכן אם השמן חם בפני עצמו, יהא אסור לסוך בו את הקרבן פסח.

א. בגד שאבד בו כלאים וכו'

הקשה הר"ן (סוף יב. בדפי הרי"ף), מדוע אין הכלאים בטלים ברוב הבגד. ותירץ, שעיקר כלאים הוא על ידי תערובת, ולכך אין בזה ביטול. והוסיף, שאף שגם בשר בחלב איסורו על ידי תערובות, ומכל מקום בטל, זהו משום שהאיסור נאמר בלשון 'לא תבשל', ואין בישול אלא בנותן טעם.

ב. ולא יעשה בו מרדעת לחמור

פירש רש"י, שהחשש הוא שמא יחזור ויקח משם ויתפור באחד מבגדיו. והקשה התוס' רי"ד (ע"ז סה:), שהרי שנינו במסכת כלאים (פ"ט מ"ד) שמרדעת אין בה משום כלאים, הרי שלא גזרו שמא יקח מהמרדעת ויחברנו בבגדיו. ותירץ, ששם מדובר במיוחדין לחמור ואינו ראוי לאנשים, אבל כאן שהבגד ראוי גם לאנשים, יש לחוש שמא ימלך ויקח משם לבגדיו. והתוספות (ד"ה לא) חילקו בין בגד שנאבד בו כלאים שחוששים שמא יקח ממנו לבגדיו, לכלאים ידועים שאין חוששים לכך.

ג. אבל עושין אותו תכריכין למת

הקשו התוס', מדוע לגבי ציצית אמרו שבשעה שקוברים המת מטבילין בו ציצית כדי שלא יהא לועג לרש, ואילו לגבי כלאים אין חוששים משום לועג לרש. ותירצו, שרק בציצית שהיא שקולה כנגד כל המצוות אומרים כן. ובחידושי הר"ן הביא שיש שחילקו שהגמרא שם היא לדעת שמואל הסובר אין מצוות בטילות לעתיד לבוא.

והריטב"א (נדה סא:) תירץ בכמה דרכים: א. שכיון שאין הכלאים ניכרים לרבים אין בזה לועג לרש. ב. שלא אסרה תורה כלאים אלא בלבושו דרך חימום ולבישה, וכיון שאין למתים הנאת חימום בתכריכין אין בזה איסור גם בחיים כיוצא בזה, ולכך